

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tost/23/2018
Identifikačné číslo spisu: 9517100032
Dátum vydania rozhodnutia: 3. júla 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9517100032.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Petra Szaba a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., v trestnej veci proti obvinenému T. J. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom 03. júla 2018 v Bratislave o sťažnosti obvineného JUDr. S. O. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 13. júna 2018, sp. zn. 2Tp/7/2017, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. uznesenie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. 2Tp/7/2017 z 13. júna 2018 sa zrušuje vo všetkých výrokoch.II. Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. sa obvinený JUDr. S. O., nar. XX.XX.XXXX v D., trvale bytom R. X, D., t. č. vo výkone väzby v ÚVV Banská Bystrica, prepúšťa z väzby na slobodu.III. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. väzba obvineného JUDr. S. O., nar. XX.XX.XXXX v D., trvale bytom R. X, D., t. č. vo výkone väzby v ÚVV Banská Bystrica, pri existencii väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por., sa nahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka Okresného súdu Bratislava II.IV. Podľa § 81 ods. 1 Tr. por., pri existencii väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. súd peňažnú záruku za väzbu obvineného JUDr. S. O., ktorú zložil JUDr. O. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/XX, D., vo výške 100 000,- € (slovom stotisíc Eur) p r i j í m a . V. Podľa § 80 ods. 2 a § 81 ods. 1 Tr. por. obvinenému JUDr. S. O. sa ukladá povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.VI. Podľa § 82 ods. 1 písm. a), f) Tr. por. obvinenému JUDr. S. O. sa na posilnenie účelu, ktorý by sa inak dosiahol väzbou, ukladá:- zákaz vycestovania do zahraničia a povinnosť odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení odboru poriadkovej polície všetky cestovné pasy, ktoré mu boli vydané, a v lehote 24 hodín od vykonania tohto úkonu predložiť probačnému a mediačnému úradníkovi potvrdenie o ich odovzdaní, - povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, najmenej raz týždenne.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd uznesením z 13. júna 2018, sp. zn. 2Tp/7/2017, podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietol žiadosť obvineného JUDr. S. O. o prepustenie z väzby na slobodu. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Tr. por. väzbu obvineného JUDr. S. O. nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 81 ods. 1 Tr. por. neprijal peňažnú záruku vo výške 50.000,- €, ktorú za obvineného JUDr. S. O. ponúkol zložiť jeho synovec JUDr. O. I.Ihneď po vyhlásení tohto

uznesenia podal proti nemu obvinený JUDr. S. O. sťažnosť smerujúcu do všetkých výrokov, ktorú odôvodnil v podstate tým, že sudca pre prípravné konanie sám uviedol, že formálne prekážky prijatia peňažnej záruky nie sú, zložiteľ peňažnej záruky disponuje i väčším obnosom, než bol ponúknutý, všetci spoluobvinení už boli prepustení na slobodu. Jeho reálny zdravotný stav si vyžaduje špeciálnu zdravotnú starostlivosť. V dodatočne, prostredníctvom JUDr. Gabriela Almášiho, písomne predložených dôvodoch sťažnosti uviedol, že súdy sa doposiaľ riadne nevysporiadali s otázkou existencie materiálnych dôvodov väzby, pretože z vykonaného dokazovania je zrejmé, že sa skutkov, ktoré sa mu kladú za vinu nedopustil. Uznesenie o vznesení obvinenia je opreté výlučne o výpovede „kajúcnikov“ K. C. a W. D., ktorých nedôveryhodnosť bola jednoznačne preukázaná tak v iných konaniach, ako i v aktuálnom konaní. Navyše, ich výpovede nekorešponujú s výpoveďami svedka T. K. a v mnohom sú rozporné. Predložil aj znalecký posudok a prepis nahrávok rozhovorov poškodeného K. a svedka K. C., ktorým sa doteraz nikto nezaoberal. Následne sa podrobne vyjadroval ku skutkom opísaným v uznesení o vznesení obvinenia pod bodmi 1) až 17) a poukazoval na okolnosti, že predovšetkým z výpovedí samotného poškodeného T. K. a ním podávaných písomností je zrejmé, že ku skutkom nikdy nedošlo, resp. ich nemožno považovať za trestné činy. Predovšetkým podľa neho vôbec z výpovedí a podaní T. K. nevyplýva, že by ho on mal hrozbou násilia či ujmy k niečomu nútiť, resp. že by T. K. mal konať pod akýmkoľvek tlakom z jeho strany. K formálnym dôvodom väzby vyjadril názor, že tieto aktuálne neexistujú. On sa dobrovoľne dostavil na Špecializovaný trestný súd, podrobne a logicky odôvodnil svoju neprítomnosť a dôvod, prečo sa ukrýval pred orgánmi činnými v trestnom konaní a to predovšetkým kvôli negatívnym skúsenostiam s Národnou kriminálnou agentúrou PPZ. V súvislosti s „útekom“ poukázal i na svoj zdravotný stav, o čom svedčia lekárske správy. Je onkologický pacient a vo väzbe mu nie je poskytovaná adekvátna zdravotná starostlivosť. Poukázal na princíp zdržanlivosti a primeranosti pri rozhodovaní o vzatí do väzby a jej ďalšom trvaní. Nerozumie preto, prečo sudca pre prípravné konanie poukazuje v napadnutom uznesení na krátky časový úsek uplynulý od vzatia do väzby. Sám sudca pre prípravné konanie konštatuje, že dobrovoľné prihlásenie sa orgánom činným v trestnom konaní výrazne minimalizuje dôvod útekovej väzby. Tým, že sa prihlásil dobrovoľne, zanikol jeho úmysel vyhýbať sa trestnému konaniu. Tým zanikol i dôvod útekovej väzby, resp. sa natoľko zoslabil, že je možné uvažovať o jej nahradení inými prostriedkami. V danej veci nie sú vypočúvaní svedkovia, ktorí by mohli jednotlivé skutky ozrejmiť. Vyšetrovateľ teda nepostupuje prednostne a urýchlene, čím porušuje zásadu uvedenú v § 2 ods. 6 Tr. por. Nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní je tak závažná, že už prekračuje určitú hranicu tolerovateľnosti. Vyše jeden mesiac nebol vykonaný žiaden úkon, ani nie sú naplánované žiadne úkony. Navrhol preto, aby najvyšší súd zrušil napadnuté uznesenie a prepustil ho na slobodu, prípadne so stanovením dohľadu probačného a mediačného úradníka a stanovením primeraných povinností alebo obmedzení, alternatívne, aby zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie. Najvyšší súd ako nadriadený súd preskúmal na podklade vyššie uvedenej sťažnosti, ktorá bola podaná oprávnenou osobou včas, podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom a dospel k záveru, že sťažnosť obvineného je čiastočne dôvodná a to z nasledovných dôvodov: Obvinený JUDr. S. O. a spol. je v danej veci trestne stíhaný na základe uznesenia vyšetrovateľa Národnej protizločineckej jednotky - expozitúra Bratislava, Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru z 28. januára 2017, ČVS: PPZ-755/NKA-PZ-BA-2016, ktorým bolo jemu a ďalším osobám vznesené obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. JUDr. S. O. bolo týmto uznesením vznesené obvinenie aj pre obzvlášť závažné zločiny nátlaku podľa § 192 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. c) Tr. zák. (body 2 a 17), obzvlášť závažné zločiny podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a), b) Tr. zák. sčasti v štádiu pokusu (body 3, 4 a 9) a sčasti (v bode 9) v súbahu s obzvlášť závažným zločinom nátlaku podľa § 192 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a), c) Tr. zák., zločiny marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d), ods. 2 písm. a), c) Tr. zák. (body 5, 11 a 13), obzvlášť závažný zločin nátlaku podľa § 192 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3, ods. 4 písm. c) Tr. zák. sčasti v štádiu pokusu (body 6 až 8), obzvlášť závažný zločin nátlaku podľa § 192 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a), c) Tr. zák. (bod 10), obzvlášť závažný zločin nátlaku podľa § 192 ods. 1, ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. c) Tr. zák. (bod 12), zločin krivej výpovede podľa § 346 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b) Tr. zák. (bod 14) a obzvlášť závažný zločin nátlaku podľa § 192 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. c) Tr. zák. (bod 16). Obvinený JUDr. S. O. sa

mal týchto trestných činov dopustiť (sčasti i s inými osobami) na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v uznesení o vznesení obvinenia. Z uvedených skutočností vyplýva, že v preskúmvanej veci je splnená základná formálna podmienka vzatia sťažovateľa do väzby - riadne vznesenie obvinenia (§ 33 Tr. por.). Z predloženého spisového materiálu ďalej vyplýva, že JUDr. S. O. sa spolu s JUDr. N. T. v sprievode obhajcov JUDr. Gabriela Almášiho a JUDr. Kataríny Almášiovej dostavili 16. apríla 2018 o 09:30 hod. na pracovisko Špecializovaného trestného súdu v Banskej Bystrici. Následne o 10.00 hod. boli obaja sťažovatelia na základe príkazov na zatknutie, ktoré na nich v tejto veci vydal 20. februára 2017 Špecializovaný trestný súd, zatknutí a dodaní tomuto súdu, ktorého sudca pre prípravné konanie ich ešte v ten istý deň v čase od 14:00 hod. do 18:40 hod. vypočul v prítomnosti uvedených obhajcov a v rámci tohto výsluchu im oznámil sťažnosťami napadnuté uznesenie o vzatí do väzby. Je teda zrejmé, že obvinený JUDr. S. O. bol dodaný súdu do 24 hodín od jeho zatknutia a sudca pre prípravné konanie rozhodol o ich vzatí do väzby do 72 hodín od jeho prevzatia. Po zistení, že už pri rozhodovaní o vzatí do väzby boli splnené všetky formálno-procesné podmienky pre vzatie obvineného do väzby (§ 73 ods. 3 až 6, § 72 ods. 2 Tr. por.) a to pri rešpektovaní ich práva na obhajobu, skúmal najvyšší súd, či sú naďalej dané aj materiálne podmienky pre obmedzenie jeho osobnej slobody väzbou; v prvom rade to, či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, tieto majú znaky konkrétnych trestných činov a či je dané podozrenie, že ich mal spáchať aj obvinený JUDr. S. O. a to s takou mierou istoty, ktorá zodpovedá súčasnému štádiu trestného konania (§ 71 ods. 1 Tr. por.). So zreteľom na v tomto smere uplatnené námietky sťažovateľa považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že rozhodnutie o väzbe nie je rozhodnutím o vine či nevine obvineného. Súdy sa pri rozhodovaní o väzbe preto nezameriavajú na hodnotenie viny obvineného, jeho obhajoby alebo dôkazov spôsobom upraveným v § 2 ods. 12 Tr. por., ale skúmajú to, či sú splnené formálne a materiálne podmienky rozhodnutia o väzbe (primerane tiež napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. augusta 2016, sp. zn. II. ÚS 626/2016). Z pohľadu materiálnych podmienok väzby potom predovšetkým posudzujú, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, v ktorom sa vidí trestný čin. Existencia takéhoto dôvodného podozrenia pritom predpokladá, že sú dané skutočnosti alebo informácie, ktorými by bolo možné presvedčiť nezávislého a objektívneho pozorovateľa o tom, že sa dotyčná osoba mohla dopustiť trestného činu. Tieto skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť na rovnakej úrovni ako skutočnosti potrebné k odôvodneniu odsúdenia, alebo i k podaniu obžaloby, čo je predmetom až ďalšej fázy trestného konania (porovnaj napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Krejčíř proti Českej republike z 26. marca 2009, odsek 75). Z toho zároveň vyplýva, že v konaní o väzbe súdy nehodnotia dôkazy s konečnou platnosťou. Takéto hodnotenie je totiž vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré v prípade postavenia obvineného pred súd nasleduje potom, čo bolo v súlade so zásadami bezprostrednosti a ústnosti vykonané celé dokazovanie. To sa v celom rozsahu týka aj posudzovania hodnovernosti výpovedí svedkov tzv. „kajúcnikov“. V kontexte uvedeného najvyšší súd po preskúmaní predloženého spisového materiálu v rozsahu zodpovedajúcom rozhodnutiu o väzbe obvinených dospel k záveru, že skutkové zistenia uvedené v uznesení o vznesení obvinenia týkajúce sa obvineného majú v tomto štádiu konania dostatočnú oporu v doposiaľ zabezpečených dôkazoch, najmä vo výpovediach svedkov K. C., T. K., N. Q., W. D. a sčasti tiež S. L., na ktoré správne poukázal už sudca pre prípravné konanie súdu prvého stupňa. Z uvedených dôkazov nateraz vyplýva dôvodné podozrenie, že na trestnej činnosti mal participovať aj obvinený JUDr. S. O.. Pokiaľ ide o hodnotenie doposiaľ zabezpečených dôkazov, ktoré sťažovateľ uviedol pri rozhodovaní o návrhu na prepustenie z väzby, ako i v sťažnosti, treba uviesť, že takéto hodnotenie presahuje rámec rozhodovania o väzbe. Opiera sa hlavne o podania a vyjadrenia v iných (civilných) konaniach, ktoré bez verifikácie prostredníctvom dokazovania v aktuálnom trestnom konaní nemajú zatiaľ potrebnú relevanciu na vyvodenie záveru o nedôvodnosti trestného stíhania. Z uvedeného tak možno nateraz vyvodiť záver, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky vyššie uvedených trestných činov a že ich mal spáchať aj obvinený. Po zistení, že v preskúmvanej veci bola a je i naďalej daná aj základná materiálna podmienka pre vzatie obvineného do väzby - dôvodné podozrenie zo spáchania skutkov kladených mu za vinu - podrobil najvyšší súd prieskumu záver Špecializovaného trestného súdu o existencii dôvodnej obavy, že v prípade ponechania na slobode sťažovateľ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu [§ 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.]. Tu sa najvyšší súd so závermi sudcu pre prípravné

konanie Špecializovaného trestného súdu nestotožnil. Všeobecne k inštitútu väzby ako zaisťovacieho inštitútu najvyšší súd uvádza, že pri rozhodovaní o väzbe treba vždy dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti. Teda vždy by mali byť využité opatrenia, ktoré najlepšie budú viesť k dosiahnutiu účelu trestného konania, ale nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osoby, voči ktorej sa uplatňujú v medziach daných povahou príslušného obmedzenia. Zo zásady primeranosti navyše vyplýva, že väzba nie je namieste, pokiaľ by bola príliš prísny zaisťovacím opatrením s prihliadnutím na závažnosť činu a očakávaný trest. Táto zásada spočíva v takom postupe orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorý čo najmenej zasahuje do základných práv a slobôd občanov, a je výrazom humanizácie trestného konania a úcty k ľudským právam a slobodám. Vo vzťahu k existencii dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. poriadku a možnostiam nahradenia väzby potom možno sumárne uviesť, že s poukázaním na zásadu subsidiarity väzby je možné podľa Trestného poriadku i takúto väzbu nahradiť alternatívnymi inštitútmi. V prípade trestného stíhania pre obzvlášť závažný zločin je takýto postup možný, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Existenciu výnimočných okolností prípadu je potrebné posudzovať z hľadiska pomerov páchatel'a a určitých konkrétnych okolností prípadu. Pomermi páchatel'a sa rozumejú okolnosti týkajúce sa jeho osoby - osobných a rodinných pomerov, ktoré sa nemusia priamo týkať trestnej činnosti a existujú v čase rozhodovania súdu. Okolnosťami prípadu sú skutočnosti týkajúce sa trestnej činnosti v súvislosti so správaním sa páchatel'a, resp. iných osôb a to tak v čase páchania trestnej činnosti, ako i po nej. V danom prípade je možné, podľa najvyššieho súdu, konštatovať, že u obvineného síce v určitej miere naďalej pretrváva dôvodná obava, že sa bude útekem vyhýbať trestnému stíhaniu, avšak táto bola konkrétnymi okolnosťami zoslabená na úroveň, ktorá umožňuje jej nahradenie alternatívnymi inštitútmi. Zisťovanie výnimočných okolností prípadu je plne v autonómnej pôsobnosti konajúcich súdnych orgánov, pričom výnimočné okolnosti môžu byť tvorené buď okolnosťou jednou, alebo viacerými okolnosťami, ktoré až vo svojom súhrne vytvoria takú intenzitu, že odôvodňujú konštatovanie určitej výnimočnosti. Je pravdou, že obvinený sa po určitý čas pobytom na neznámom mieste vyhýbal trestnému konaniu. Následne sa však dobrovoľne dostavil na Špecializovaný trestný súd a „vydal sa" z vlastnej vôle do rúk spravodlivosti. Vedel pritom, že s veľkou pravdepodobnosťou bude rozhodnuté o jeho vzatí do väzby. Už táto skutočnosť zrejme evokuje určitý mentálny posun v jeho vzťahu k prebiehajúcej trestnému konaniu. Je zrejme, že si uvedomil, že ďalšie vyhýbanie sa trestnému konaniu by malo pre neho omnoho negatívnejšie následky, ako strpenie úkonov trestného konania a riadna účasť na ňom a svoje predchádzajúce konanie subjektívne prehodnotil. Napokon i súd prvého stupňa v napadnutom uznesení sám skonštatoval, že dobrovoľné prihlásenie sa orgánom činným v trestnom konaní je dôvod, ktorý minimalizuje riziko existencie útekového väzby. Do úvahy je potrebné vziať i existenciu onkologického ochorenia obvineného, keď zrejme i pod „ľarchou" tejto skutočnosti si uvedomil, že na úteku mu nebude môcť byť poskytovaná adekvátne liečba a ochorenie sa môže zhoršiť a preto zvolil „pragmatickejší" postup a dobrovoľne sa dostavil pred súdny orgán. Zrejme sám dospel k záveru, že ochorenie ho obmedzuje v útekových aktivitách. V nadväznosti na tieto skutočnosti určitý význam zohráva i to, že obvinení, ktorí v danej veci mali páchať trestnú činnosť obdobnej závažnosti (a boli teda v obdobnom postavení), už boli z väzby prepustení a to i nahradením väzby inými, menej závažnými opatreniami. Podľa názoru najvyššieho súdu všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne možno považovať za výnimočné okolnosti prípadu. V nadväznosti na uvedené potom najvyšší súd posudzoval, či do úvahy skutočne prichádza nahradenie väzby menej invazívnymi inštitútmi. V prvom rade treba uviesť, že so súhlasom obvineného ponúkol jeho synovec JUDr. O. I. zloženie peňažnej záruky za väzbu obvineného vo výške 50 000,- €, prípadne určenie jej výšky ponechal na moderačnú úvahu súdu. Zároveň preukázal, že reálne disponuje i vyššou sumou. Vzhľadom na majetkové pomery toho, kto zloženie peňažnej záruky ponúkol, povahu činu, jeho následok dospel najvyšší súd k záveru, že na nahradenie väzby bude dostatočnou peňažnou zárukou vo výške 100 000,- €, ktorej zloženie opatrením určil a ktorá finančná suma bola následne zložená. Výška tejto záruky spolu s hrozbou jej možného pripadnutia štátu je dostatočnou zárukou, že obvinený bude odradený od akýchkoľvek útekových aktivít. Na prijatie záruky boli splnené i procesné predpoklady, keď už pred súdom prvého stupňa obvinený i JUDr. O. I. s takýmto postupom vyjadrili súhlas, boli poučení o povahe obvinenia a o dôvodoch, pre ktoré môže peňažná záruka pripadnúť štátu. Zároveň tiež doplnkovo k peňažnej záruke nahradil najvyšší súd väzbu obvineného s ohľadom na jeho osobu a povahu prejednávaneho prípadu (ako bolo vyššie rozobrané) i dohľadom probačného a mediačného úradníka, spolu s uložením primeraných, vyššie uvedených povinností. Obligatórne tiež bola

obvinenému uložená povinnosť, oznámiť príslušným orgánom každú zmenu miesta pobytu. Podľa názoru najvyššieho súdu prijatá peňažná záruka i uložený dohľad probačného a mediačného úradníka dostatočne minimalizujú riziko úteku obvineného a sú preto dostatočnou zárukou za jeho väzbu. Preto bolo na základe sťažnosti obvineného zrušené uznesenie súdu prvého stupňa a obvinený bol prepustený z väzby na slobodu pri nahradení väzby alternatívnymi opatreniami.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.